Brief aan de leden
T.a.v. het college en de raad

Datum
16 juli 2019
Ons kenmerk
TISA/U201900540/
Lbr. 19/055
Telefoon
070 373 83 93
Bijlage(n)
-

Onderwerp
Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg

Samenvatting
Per 1 januari 2020 is de Wet verplichte GGz (Wvggz) van kracht, de opvolger van de Wet Bopz. De wet houdt een aantal veranderingen voor gemeenten in. De VNG ondersteunt gemeenten bij de implementatie hiervan. In deze ledenbrief brengen we u op de hoogte van:
1. de stand van het implementatietraject
2. de zaken die het komend half jaar geregeld moeten worden om de wet goed in te kunnen voeren
3. wat u daarin van de VNG kunt verwachten.

De omvorming van het systeem Bopz-online van de firma Khonraad wordt vernieuwd, zodat het de Crisismaatregel en het Verkennend Onderzoek onder de Wvggz ondersteunt. Deze aanpassingen lopen op schema en alles wijst erop dat gemeenten per 1 januari a.s. met het nieuwe systeem aan de slag kunnen.

Daarnaast moeten gemeenten de eigen organisatie voorbereiden op de nieuwe wet. Daarbij kunnen ze gebruik maken van de handreikingen die op www.vng.nl/wvggz te vinden zijn. Ook ontvangen gemeenten per 1 januari a.s. structureel € 20 miljoen om de nieuwe taken te kunnen uitvoeren.

Om te komen tot een goede implementatie van de Wvggz horen wij graag waar U behoefte aan heeft. U helpt ons hierbij door een paar korte vragen te beantwoorden die separaat via de mail aan u worden gestuurd.

Vereniging van Nederlandse Gemeenten
Nassaulaan 12 Den Haag | Postbus 30435 | 2500 GK Den Haag
070 - 373 83 93 | info@vng.nl

Aan de leden

Datum
16 juli 2019
Ons kenmerk
TISA/U201900540/
Lbr. 19/055
Telefoon
070 373 83 93
Bijlage(n)
-

Onderwerp
Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg

Geacht college en gemeenteraad,

Per 1 januari 2020 is de Wet verplichte GGz (Wvggz) van kracht, de opvolger van de Wet Bopz. De wet houdt een aantal veranderingen in voor gemeenten. De VNG ondersteunt gemeenten bij de implementatie hiervan. In deze ledenbrief brengen we u op de hoogte van:

1. de stand van het implementatietraject
2. de zaken die het komend half jaar geregeld moeten worden om de wet goed in te kunnen voeren
3. wat u daarin van de VNG kunt verwachten.

Algemeen

De Wvggz is – veel meer dan de huidige Wet Bopz – een behandelwet in plaats van een opnamewet. De wet geeft betrokkene en zijn naasten een sterkere positie en maakt ambulante behandeling mogelijk. Een algemene presentatie over de wet is te vinden op www.vng.nl/wvggz.
Voor gemeenten zijn een aantal zaken nieuw. Bij het opleggen van een crisismaatregel (de huidige IBS) moet betrokkene in de gelegenheid worden gesteld om gehoord te worden. Meer over de Crisismaatregel kunt u lezen in de handreiking Crisismaatregel, die te vinden is op www.vng.nl/wvggz . Bij het proces van de Crisismaatregel speelt het systeem van de firma Khonraad een grote rol. Vrijwel alle gemeenten maken ook al gebruik van de applicatie die onder de Wet Bopz door deze firma is ontwikkeld.
Verder vraagt de wet van gemeenten dat zij meldingen van burgers in behandeling nemen over mensen die mogelijk geestelijke gezondheidszorg nodig hebben maar die nog niet eerder in zorg waren, of waarvan niet bekend is dat zij in zorg zijn bij een zorgaanbieder. Die meldingen kunnen leiden tot een verkennend onderzoek. Meer hierover kunt u lezen in de handreiking Verkennend Onderzoek die te vinden is op www.vng.nl/wvggz .

Vereniging van Nederlandse Gemeenten
Nassaulaan 12 Den Haag | Postbus 30435 | 2500 GK Den Haag
070 - 373 83 93 | info@vng.nl

Waar staan we nu?
De Wvggz vraagt om samenwerking tussen een groot aantal ketenpartners, waarvan het Openbaar Ministerie en de GGz- voor gemeenten de belangrijkste zijn. Landelijk wordt de implementatie van de wet voorbereid in het Ketenprogramma, waarin de Bestuurlijke Ketenraad (Bkr) de besluiten neemt. Namens de VNG nemen Liesbeth Spies (burgemeester Alphen aan den Rijn) en Bert Frings (wethouder Nijmegen) deel aan de Bkr. De VNG neemt namens gemeenten deel aan het Ketenprogramma en ondersteunt de implementatie door middel van een project.

Het Ketenprogramma is bij aanvang vooral gericht geweest op de vraag hoe alle partijen zo kunnen samenwerken dat de informatiedeling tussen ketenpartners adequaat geregeld wordt. Alle informatie die op grond van de wet uitgewisseld kan en moet worden is beschreven. Er is een plan gemaakt om die informatie zo gemakkelijk mogelijk technisch te kunnen delen. De laatste maanden is de aandacht verschoven naar de communicatie en voorlichting van partijen in praktische sessies. Vanuit de VNG zijn twee werkgroepen van meedenkende gemeenten ingericht die regelmatig bijeen komen om de stand van zaken te bespreken en de VNG te adviseren over te nemen besluiten.

Resultaten daarvan zijn onder andere:
- De organisatie van een aantal regionale bijeenkomsten over de Wvggz in het najaar van 2018
- Het opstellen van een handreiking Verkennend Onderzoek
- Het opstellen van een handreiking Crisismaatregel
- Het opstellen van factsheets over de voor de Wvggz benodigde Informatievoorziening
- Het voorbereiden van de nieuwe versie van het systeem van de firma Khonraad, dat gemeenten bij hun processen zal ondersteunen, o.a. via een aparte klankbordgroep.

Alle informatie hierover is te vinden op www.vng.nl/wvggz.

Verder is in overleg met VWS bereikt dat er structureel €20 miljoen in het gemeentefonds wordt gestort om nieuwe taken op grond van de Wvggz goed in te kunnen vullen. De bedragen per gemeente kunt u vinden in de meicirculaire op de site van het ministerie van Binnenlandse Zaken. Daarbij moet worden aangetekend dat er nog een discussie loopt over de verdeelsleutel die daarop is toegepast.

Wat zijn de uitdagingen voor het komende half jaar?
Om de wet per 1 januari a.s. te kunnen invoeren moet nog wel het nodige worden georganiseerd. Voor gemeenten is vooral van belang dat de applicatie van de firma Khonraad, de opvolger van BOPZ-online, gereed is voor de invoering van de Crisismaatregel en voor het Verkennend Onderzoek. Die applicatie maakt het voor de burgemeester mogelijk om op een verantwoorde manier een maatregel op te kunnen leggen. Hiervoor wordt een geautomatiseerde koppeling met het systeem van het OM gerealiseerd. Een automatische koppeling voorkomt dat berichten apart moeten worden ingevoerd (arbeidsintensief), dat daarbij fouten ontstaan of dat gegevens op een onveilige manier worden gedeeld. Daarbij zijn we voor het Verkennend Onderzoek in gesprek met Khonraad om de resultaten daarvan via een uitbreiding op de applicatie – die toch al nodig is voor de Crisismaatregel – veilig af te kunnen leveren bij de Officier van Justitie. Die kan op grond daarvan een aanvraag voor een Zorgmachtiging voorbereiden.

Deze ontwikkelingen lopen volgens planning. Ketenbreed lijkt het er echter op dat het voorkeursscenario voor de Informatievoorziening niet gehaald wordt. Dat houdt in dat per 1 januari a.s. nog niet alle ketenpartners met een optimale informatievoorziening kunnen werken. Voor alle

ketenpartners, is de beschikbaarheid van veilige mail van groot belang. Meer informatie hierover kunt u vinden in de factsheets informatievoorziening op www.vng.nl/wvggz .

Belangrijke opgaven voor gemeenten zijn:

- **Crisismaatregel**: hier moeten keuzes worden gemaakt over het *horen* van betrokkene. De burgemeester moet betrokkene in de gelegenheid stellen om gehoord te worden. *Wie* er hoort mag u zelf bepalen. Dat kan de burgmeester zelf doen òf iemand kan in opdracht betrokkene horen. Verder bent u vrij in *hoe* gehoord wordt. Dat kan in persoon gebeuren of via een telefoon- en/of beeldverbinding. Meer informatie hierover kunt u vinden in de handreiking *Crisismaatregel* op www.vng.nl/wvggz .
- **Melding en verkennend onderzoek**: van gemeenten wordt verwacht dat zij (alleen of regionaal) meldingen in ontvangst kunnen nemen. Ook moeten zij – na het starten van een Verkennend Onderzoek – het resultaat daarvan doorleiden naar de Officier van Justitie. Om dit onderzoek goed te kunnen uitvoeren is GGz-expertise noodzakelijk. Meer informatie hierover kunt u vinden in de handreiking *Verkennend onderzoek* op www.vng.nl/wvggz .
- **Periodiek overleg**: de wet bepaalt dat in alle regio's een overleg wordt georganiseerd tussen gemeenten, OM, GGz en politie. Hierbij is vooral belangrijk af te spreken welke gemeenten in een regio samenwerken en hoe de vertegenwoordiging van die gemeenten is geregeld. Meer informatie hierover is te vinden in de handreiking *Periodiek Overleg* op www.vng.nl/wvggz.
- **Contact GGz n.a.v. zorgplan**: in geval van een zorgmachtiging stelt de zorgverantwoordelijke samen met de betrokkene een zorgplan op. Daarin is aandacht voor de essentiële voorwaarden om deel te nemen aan het dagelijks leven. Indien naar de mening van betrokken en/of zorgverantwoordelijke niet aan die voorwaarden is voldaan zal men contact zoeken met de gemeente. Hierover moeten praktische afspraken worden gemaakt met de aanbieders.
- **Eigen plan van aanpak**: in de procedure richting een zorgmachtiging kan een betrokken ervoor kiezen een eigen plan van aanpak op te stellen en zo gedwongen zorg te voorkomen. De verwachting is dat hiervoor ook een beroep zal worden gedaan op vormen van cliëntondersteuning op grond van de Wmo. Omdat het hier een nieuw instrument betreft is het volstrekt onduidelijk met welke aantallen we hierbij rekening moeten houden.

Wat kunt u het komende half jaar verwachten?

- Tegelijk met het verzenden van deze nieuwbrief is een algemene presentatie over de Wvggz op www.vng.nl/wvggz geplaatst;
- U kunt een beroep op ondersteuning doen door het Verbindend Landelijk Ondersteuningsteam (VLOT). Over VLOT kunt u meer lezen op https://vng.nl/onderwerpenindex/sociaal-domein/verbindend-landelijk-ondersteuningsteam-vlot . Het is ook nog mogelijk om bij ZonMW subsidie aan te vragen, bijv. voor ondersteuning door een expert. Op de hiervoor genoemde pagina is ook een link te vinden naar de pagina van ZonMW waar u mogelijkheden voor subsidie vindt.
- Op 12 september a.s. vindt een grote ketenconferentie plaats in Utrecht; een bericht met een 'save the date' is hiervoor uitgegaan;
- Komend najaar – als de implementatie dichterbij komt – vinden oefensessies plaats met burgemeesters in samenwerking met het NGB;
- Vanuit het Ketenprogramma worden nog enkele handreikingen opgeleverd. Belangrijkste hiervan voor gemeenten is die over de 'samenloop' tussen Wvggz en de Wet zorg en dwang (Wzd);
- Een volgende Factsheet Informatievoorziening wordt opgeleverd;
- Een FAQ over de applicatie van Khonraad en wat u daarvan mag verwachten;

- Bijeenkomsten van de ambtelijke werkgroep Wvggz en van de IV-werkgroep;
- Participatie in de klankbordgroep van de firma Khonraad
- Een aanzet voor een DPIA voor gemeenten;
- Informatie die gemeente helpt bij het voldoen aan standaarden voor informatiebeveiliging in relatie tot het systeem van Khonraad.

Ten slotte doen wij een korte uitvraag onder gemeenten, om meer zicht te krijgen op waar gemeenten staan als het gaat om de invoering van de nieuwe wet en waar uw behoeften liggen als het gaat om ondersteuning door gemeenten. Deze enquête wordt via de mail naar alle gemeenten gestuurd.

Met vriendelijke groet,

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

J. Kriens
Algemeen directeur